

2026-06-08

E-post till
ig@riksgalden.se

Förslag till ändrade föreskrifter om insättningsgaranti

Sammanfattning

Bankföreningen delar Riksgäldens grundläggande syn att avgiften bör avspegla riskskillnaderna. Bankföreningen tillstyrker förslaget om att öka antalet avgiftsintervall. Det gör att tröskeeffekterna blir mindre. Bankföreningen tillstyrker också förslaget att gå från relativa till absoluta skalor för vissa riskindikatorer. Föreningen skulle se det som positivt om Riksgälden överväger att ändra även de återstående relativa skalorna till absoluta.

Bankföreningen efterfrågar ett klargörande huruvida det föreslagna ikraftträdandedatumet ska tolkas som att avgiften för 2027 ska beräknas utifrån de nya föreskrifterna. Bankföreningen vill också framföra ett generellt önskemål om att regelförändringar aviseras i god tid.

Bankföreningen återigen framhålla att svenska beslutsfattare, bland annat i syfte att tillskapa rättvisa konkurrensförutsättningar mellan svenska och utländska banker, bör ta ett helhetsgrepp över frågan om insättningsgarantins finansiering. Konkurrensfrågan blir än mer angelägen om avgiftsintervallet ökar och enskilda institut därmed kan få en mycket hög insättningsgarantiavgift jämfört med banker som har sitt säte utomlands.

A Synpunkter på Riksgäldens förslag till reviderad avgiftsmodell

4.1 Avgiftsintervallets storlek och antalet riskklasser

Riksgälden föreslår att antalet riskklasser ökar och att det totala avgiftsintervallet ökas.

Bankföreningen delar Riksgäldens grundläggande syn att avgiften bör avspegla riskskillnaderna.

Enligt Riksgälden tar nuvarande avgiftsintervall inte tillräcklig hänsyn till riskskillnaderna mellan instituten. Dock redovisas inte hur Riksgälden kommit fram till denna bedömning. Den relativt stora ökningen av de högsta möjliga avgifterna gör att ändringen kan få betydande effekter för enskilda institut. Bankföreningen anser därför att det är viktigt att åtminstone på ett övergripande plan belägga att avgiftsskillnaden är motiverad av underliggande skillnader i risk. I Bankföreningens medlemskrets finns det olika uppfattning om ett ökat avgiftsintervall är befogat ur ett riskperspektiv och Bankföreningen tar därför inte ställning i den frågan. Däremot är det viktigt att beslutet är tydligt motiverat och att Riksgälden redovisar grunderna för bedömning av riskskillnaden mellan olika institut.

Bankföreningen tillstyrker förslaget om att öka antalet avgiftsintervall. Det gör att tröskeeffekterna blir mindre.

4.2 Ändringar i fördelningen av individuella riskpoäng

Riksgälden föreslår ändrade skalor för *Avkastning totalt kapital* och *Systemviktiga institut* och att beräkningen av *NSFR* och *Ej in-tecknade tillgångar/garanterade insättningar* går från en relativ till en absolut skala.

Bankföreningen ser positivt på att gå från en relativ till en absolut skala, då det ökar transparensen och förutsägbarheten. Bankföreningen ser också positivt på att utöka antalet intervall, då det minskar tröskeeffekterna.

Några av skalorna för fördelningen av individuella riskpoäng kommer enligt Riksgäldens förslag att vara relativa även fortsättningsvis. Bankföreningen ser ingen uppenbar anledning till att inte ändra även de återstående relativa skalorna (*Bruttosoliditet*, *Kärnprimärkapitalkvot* och *totalt riskvägt exponeringsbelopp/totala tillgångar*) till absoluta skalor. Föreningen ser gärna att en sådan förändring övervägs i den fortsatta processen, eller vid eventuella framtida justeringar av skalorna för individuella riskpoäng.

4.3 Ikraftträdande

Riksgälden föreslår att föreskriftsförändringarna träder i kraft 1 januari 2027.

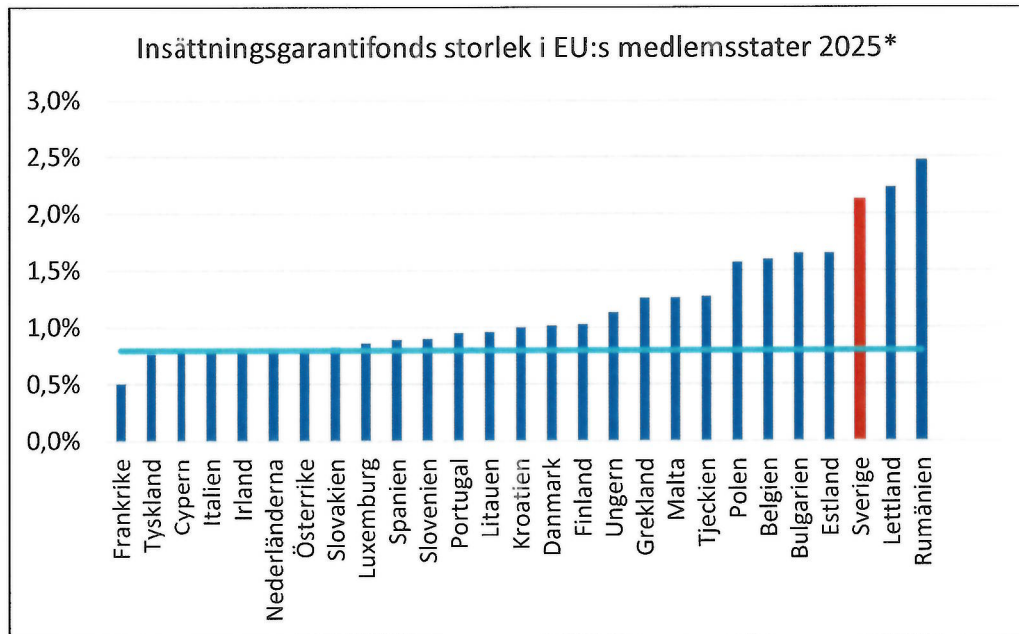
Bankföreningen efterfrågar klargörande huruvida det föreslagna ikraftträdandedatumet ska tolkas som att avgiften för 2027 ska beräknas utifrån de nya föreskrifterna.

Det framgår inte uttryckligen av promemorians förslag såvitt avser ikraftträdandetidpunkten för de nu föreslagna förändringarna, huruvida uttaget av avgift under 2027 kommer att ske enligt de ändrade reglerna eller enligt nu gällande metod för att fastställa avgiften. Det är angeläget för bankerna att få tydlighet kring detta i sin planering och Bankföreningen efterfrågar därför ett klargörande på denna punkt.

Ett generellt önskemål är att regelförändringar aviseras i god tid. I det nu aktuella fallet kommer anpassningar av bankernas balansräkningar att ske över tid. För att de avsedda incitamentseffekterna ska uppstå behöver bankerna hinna anpassa sig till de nya incitamenten. En kort tid mellan avisering och ikraftträdande innebär att utrymmet för anpassningsåtgärder blir begränsat.

B Synpunkter på insättningsgarantisystemet

Det svenska finansieringssystemet för insättningsgarantin skiljer sig på ett avgörande sätt från den europeiska grundprincipen. I Sverige sker ett "evigt" årligt avgiftsuttag på 0,1 procent av de garanterade insättningarna, oberoende av hur riskerna förändras och av hur stora medel som finns fonderade. Den europeiska grundprincipen är att en avgift tas ut enbart till dess man nått en viss målnivå, vilken i insättningsgarantidirektivet fastställs till minst 0,8 procent av de garanterade insättningarna. Vid utgången av år 2025 uppgick den svenska fonden till 56,1 miljarder kronor (2,1 procent av garanterade insättningar) vilket kan jämföras EU-kravet på cirka 20,9 miljarder kronor (0,8 procent av garanterade insättningar), se figur nedan.

*Siffrorna för Kroatien avser 2024.

Om man antar ett normalränteläge på två procent genererar insättningsgarantifonden ett normalår 1,1 miljarder kronor i ränteintäkter – vilket motsvarar nästan hälften av intäkterna från insättningsgarantiavgifterna. Den över tid allt större räntefinansieringen talar för att behovet av avgiftsfinansiering är lägre nu än tidigare.

Det eviga avgiftsuttaget skapar en konkurrensmässig ojämlikhet mellan svenska och utländska institut. Utländska banker som genom filialer erbjuder inlåning på den svenska marknaden kan således ha avsevärt lägre kostnader enbart av det skälet att deras hemland inte tar ut insättningsgarantiavgift eller att avgiften är lägre.

Ett av argumenten bakom den svenska principen för avgiftsuttag är att det bör råda en försäkringsmässig syn på insättningsgarantin. Bankföreningen vill peka på den bristande logiken som följer av en i förväg fastställd samlad avgiftsnivå och en försäkringsmässig princip för avgiftsuttag. Rimligen borde en försäkringsmässig princip leda till att det samlade avgiftsuttaget ska kunna justeras både uppåt och nedåt beroende på hur institutens samlade risk påverkas. Även storleken på de fonderade medlen borde påverka förutsättningarna för det samlade avgiftsuttaget.

Konkurrensfrågan blir än mer angelägen om avgiftsintervallet ökar och enskilda institut därmed kan få en mycket hög insättningsgarantiavgift jämfört med banker som har sitt säte utomlands.

Även frågan om avgiftens höjd kommer i ett delvis annat ljus om avgiftsintervallet ökar. Den maximala avgiften är produkten av den genomsnittliga avgiften (0,10 procent av garanterade insättningar idag) och den riskvikt som instituten med högst

summerade riskpoäng erhåller. Om avgiftsintervallet ökar från 50–200 procent till 45–345 procent kan enskilda institut få en hög avgift (motsvarande i storleksordningen 34,5 baspunkter)¹.

Om insättningsgarantiavgiften är för hög så får det större konsekvenser om avgiftsintervallet är stort. En effekt av en sänkt insättningsgarantiavgift är att den högsta möjliga avgiften sänks. En högre högsta riskvikt kan därför motverkas av en sänkt genomsnittlig garantiavgift. Om avgiftsintervallet breddas ser Bankföreningen det därför som extra angeläget överväga om en sänkning av den genomsnittliga avgiften är befogad.

Sammanfattningsvis vill Bankföreningen återigen framhålla att svenska beslutsfattare, bland annat i syfte att tillskapa rättvisa konkurrensförutsättningar mellan svenska och utländska banker, bör ta ett helhetsgrepp över frågan om insättningsgarantins finansiering.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Hans Lindberg

Rickard Eriksson

¹ Den maximala avgiften bestäms av insättningsgarantiavgiften * högsta riskvikt * justeringsfaktorn. Om justeringsfaktorn avviker från 1 så kommer den högsta möjliga avgiften att avvika från 34,5 baspunkter i motsvarande mån.

